

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О. А. Кузнецова
- серпня 2019 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА

Ступінь бакалавра
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 014 «Середня освіта»
014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
освітня програма Мова і література (англійська); Українська мова і
література

Факультет педагогіки та психології

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Баденкова Вікторія Миколаївна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук, доцент;

Зинякова Анжеліка Анатоліївна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук, доцент;

Корнієнко Ірина Анатоліївна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол №1 від «28» серпня 2019 р.

Завідувач кафедри української мови і літератури

_____ (Рускуліс Л. В.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету педагогіки та психології

Протокол від «28» серпня 2019 р. № 1

Голова навчально-методичної комісії _____ (-----)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол від «28» серпня 2019 року № 12

Голова навчально-методичної комісії університету

_____ (Кузнецова О. А.)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Сучасна українська літературна мова» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ступеня бакалавра спеціальностей 014 «Середня освіта» 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

Предметом вивчення нормативної навчальної дисципліни є сучасна українська літературна мова в усіх її стилях (науковому, офіційно-діловому, публіцистичному, художньому) та формах вияву (усній і писемній) тощо), її фонетична, фонологічна та морфонологічна системи, словниковий склад і граматична будова. Предметом цього курсу є також українське письмо – графіка, алфавіт, орфографія і пунктуація.

Міждисциплінарні зв'язки: вступ до мовознавства, старослов'янська мова, історична граматики української мови, українська діалектологія, українська ономастика, стилістика української мови, практикум з української мови, м укртодика навчання української мови.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання дисципліни є формування в студентів мовно-лінгвістичних компетенцій – комплексу лінгвістичних знань про мову як суспільне явище і систему, що охоплює фонетику, лексику, морфологію, синтаксис, стилістику тексту і культуру мовлення та постійно розвивається, вироблення вмінь оперувати лінгвістичними знаннями у професійній та науково-дослідницькій діяльності. Також передбачене ознайомлення з українськими говорами та їхніми особливостями, на основі яких сформована сучасна українська літературна мова, виявлення значення діалектної мови як об'єкта дослідження, формування вмінь й навичок їх практичного застосування.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Сучасна українська літературна мова” є:

- засвоїти знання, що складають зміст сучасної української літературної мови як науки, усвідомити й запам'ятати систему лінгвістичних понять, оволодіти мовознавчою термінологією;
- усвідомити поняття про нормативність української літературної мови, сприяти ґрунтовному оволодінню орфоепічними, орфографічними, лексичними, граматичними й стилістичними нормами сучасної української літературної мови;
- підвищити рівень культури усного й писемного мовлення студентів;
- виробити критичне ставлення до свого мовлення й суспільної мовної практики;
- збагатити лексичний запас новими термінами з фахової підготовки;
- ознайомити студентів з основними діалектними одиницями (наріччя, говір, говірка) та окреслити межі поширення й мовні особливості різних рівнів трьох наріч української діалектології – північного, південно-західного та південно-східного та кожного українського говору;
- навчити самостійно працювати з науковою, навчальною, довідковою літературою.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

- володіння методами і прийомами писемної та усної комунікації рідною мовою в її літературній та діалектній формі;
- дослідницькі навички й уміння;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, аналізувати інформацію з різних джерел. Уміння використовувати наукову, навчальну, довідкову, методичну літературу;
- володіння термінологічним апаратом навчальної дисципліни;

- здатність логічно та послідовно подати засвоєні знання.

II. Фахові:

- розуміння структури лінгвістичної науки;
- знання фонетичних, лексичних, граматичних, семантичних, стилістичних особливостей та тенденцій розвитку мови;
- володіння сучасною українською мовою в її літературній формі: володіння графічними, орфоепічними, орфографічними, лексичними, граматичними нормами сучасної української літературної мови;
- здатність продемонструвати знання основ дисципліни, зв'язків української мови та її типологічних співвідношень з іншими мовами, її історії, сучасного стану і тенденцій розвитку;
- уміння аналізувати мову в її сучасному стані, використовуючи систему основних понять і термінів сучасної української літературної мови;
- володіння основними методами лінгвістичного аналізу;
- знання принципів українського правопису;
- розуміння основних теорій сучасної української мови як теоретичної бази дослідницької діяльності;
- системні знання про мову як засобу вираження думок і почуттів людини, практичних навичок володіння культурою мови, дотримання в усних і письмових висловлюваннях орфоепічних, орфографічних, лексичних, стилістичних норм, уміння користуватися лінгвістичними словниками; вироблення мовного смаку шляхом розширення філологічного світогляду, вміння використовувати набуті знання при роботі з мовним матеріалом;
- знання принципів українського правопису; уміння визначати орфограми та пунктограми в текстах на слух і пояснювати їх;
- здатність з'ясовувати поняття “слово” і роль слова як засобу називання (позначення) конкретних предметів, абстрактних понять, дій, ознак тощо; різні вияви відношень і зв'язків між словами;
- уміння обґрунтовувати проголошення української мови як державної як необхідну засаду розширення її комунікативних і державотворчих функцій.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Вступ. Лексикологія як розділ мовознавства. Фразеологія. Лексикографія

Тема 1. Вступ. Сучасна українська літературна мова як предмет наукового вивчення та навчальна дисципліна. Основний зміст, обсяг і завдання курсу. З історії становлення і розвитку української мови.

Українська мова – національна мова українського народу, форма її функціонування. Поняття про діалектну базу сучасної української літературної мови. Роль І. П. Котляревського в історії української літературної мови і значення Т. Г. Шевченка для її розвитку. Поняття державної мови. Державний статус української мови. Законодавче забезпечення державного статусу української мови: Конституція України про державну мову та мови національних меншин. Соціолінгвістична ситуація в сучасній Україні: сфери використання державної мови і мов національних меншин.

Поняття про літературну мову. Функції української літературної мови.

Українська літературна мова як унормована, відшліфована форма загальнонародної мови: а) роль південно-східного наріччя у формуванні сучасної української мови; б) поняття про норми літературної мови; в) зміни поняття “літературна мова” на різних етапах життя мов; г) сучасна українська літературна мова як єдина і загальна цілісна система, що поєднує в собі часткові підсистеми.

Писемна і усна форми сучасної української літературної мови. Функціональні стилі української літературної мови. Поняття про колоритно-стильові різновиди мовлення. Місце української мови серед інших слов'янських мов.

Тема 2. Лексикологія як розділ мовознавства. Предмет і завдання лексикології української літературної мови. Слово в лексико-семантичній системі мови: ознаки, лексичне значення, знакова природа. Моносемія і полісемія. Семантичні зв'язки у словниковому складі. Поняття лексеми. Типи лексичних значень слів. Основні типи переносних значень слів: метафора, метонімія, синекдоха.

Тема 3. Парадигматичні відношення між словами. Полісемія як лексико-семантичне явище. Омонімія як лексико-семантичне явище. Омоніми, їх типи. Поняття про міжмовні омоніми. Розмежування омонімії та полісемії. Пароніми. Стилїстичне використання омонімів і паронімів. Синоніми. Типи синонімів. Поняття про синонімічний ряд. Функції синонімів. Джерела синонімії. Евфемізми як різновид синонімів. Стилїстична роль синонімів. Антонімія як лексико-семантичне явище, їх типи та стилїстичне використання. Лексикографічні праці.

Тема 4. Генетична характеристика лексики української мови. Склад лексики української літературної мови з погляду походження. Основні історичні шари слів у лексичному складі сучасної української мови (індоевропейський, праслов'янський, спільнослов'янський, власне український). Співвідношення спільнослов'янської і власне української лексики. Старослов'янізми у складі української лексики. Лексичні запозичення зі слов'янських мов. Іншомовні елементи в українській лексиці. Запозичення з неслов'янських мов: грецької, латинської та інших мов; їх адаптація у лексичній системі української мови. Джерела і способи їх засвоєння. Лексичні кальки. Інтернаціоналізми, їх місце в лексичному складі сучасної української мови. Українські лексеми в інших мовах світу.

Тема 5. Лексики української мови за сферами вживання. Загальноновживана і спеціальна. Діалектна лексика. Термінологічна і професійна лексика. Жаргонна і арготична лексика.

Склад української лексики зі стилїстичного погляду. Міжстилїсова (нейтральна лексика). Стилїстично забарвлена лексика. Лексика усного мовлення (розмовна), її види. Лексика писемного мовлення (книжна), її види. Лексика офіційно-ділового, публіцистичного, наукового стилів.

Тема 6. Активний і пасивний склад української лексики. Застарілі слова в лексичній системі української мови. Архаїзми та історизми, її характеристика та стилїстичне використання. Нова лексика (неологізми), її характеристика та стилїстичне використання.

Тема 7. Фразеологія. Українська фразеологія, її предмет і завдання. Фразеологізм як тип мовної одиниці. Основні типологічні ознаки фразеологізмів. Класифікація фразеологізмів. Семантико-граматична характеристика фразеологізмів. Лексико-граматичні зміни фразеологічних одиниць. Джерела формування фразеологізмів, їх стилїстичне використання. Зв'язок фразеологізмів із частинами мови. Багатозначність фразем; явища синонімії та антонімії у фразеології. Шляхи засвоєння фразеологізмів. Експресивно-стилїстичні властивості фразеологізмів. Прислів'я та приказки. Крилаті слова. Фразеологічний аналіз тексту. Фразеологічні словники української мови.

Тема 8. Українська лексикографія. Предмет і завдання лексикографії. Типи словників. Словники енциклопедичні та лінгвістичні. Відомості з історії української лексикографії. Характеристика найважливіших українських лексикографічних праць. Сучасний стан лексикографії в Україні. Значення словників у практичній роботі вчителя-філолога.

Практикум з української мови

Тема 9. Вступ. Принципи українського правопису.

Тема 10. Співвідношення між буквами та звуками. Правила переносу. Уживання літери *г*. Правопис ненаголошених голосних /о/, /е/, /у/.

Тема 11. Орфографія Уживання апострофа та знака м'якшення.

Тема 12. Чергування голосних і приголосних. Чергування голосних. Чергування у – в, і – й, з – із – зі (зо) як засіб милозвучності мови. Літери *и, і* в коренях після шиплячих і *г, к, х*.

Чергування приголосних. Зміни приголосних під час слово- і формотворення. Спрощення приголосних. Подвоєння букв на позначення подовження та збігу приголосних.

Тема 13. Окремі питання правопису. Уживання великої літери. Правопис слів іншомовного походження. Передача слов'янських прізвищ українською мовою.

Тема 14. Правопис префіксів і суфіксів. Правопис складних іменників і прикметників. Правопис прислівників і прислівникових сполучень, прийменників, сполучників і часток, зокрема частки *не*.

Тема 15. Відмінювання іменників. Ступенювання прикметників і прислівників. Правопис дієслів, дієприкметників, дієприслівників.

Тема 16. Пунктуація. Тире між підметом і присудком. Тире в простому реченні. Розділові знаки в реченнях з однорідними членами. Однорідні та неоднорідні означення. Узагальнювальні слова при однорідних членах речення.

Тема 17. Розділові знаки в реченнях із відокремленими членами (узгодженими та неузгодженими означеннями, прикладками, обставинами, означеннями). Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки при словах, словосполученнях, конструкціях, граматично не пов'язаних із членами речення (вставні слова, вставлені конструкції, звертання, вигуки).

Тема 18. Виділення порівняльних зворотівкамими, розділові знаки в складносурядних і складнопідрядних реченнях.

Тема 19. Розділові знаки при збігові сполучників. Розділові знаки в безсполучникових реченнях та складних синтаксичних конструкціях.

Тема 20. Корекція набутих знань, умінь і навичок.

Фонетика та фонологія

Тема 21. Три аспекти вивчення мовних звуків. Фонетика і фонологія. Акустичний і лінгвістичний аспекти вивчення звукового складу української мови. Предмет і завдання фонетики, що вивчає артикуляційні та акустичні характеристики звуків, особливості їх сполучуваності у потоці мовлення. Будова мовного апарату. Активні і пасивні мовні органи. Поняття артикуляції. Взаємовідношення фонетики й фонології. Основні фонетичні одиниці мовлення: звук, склад, фонетичне слово, мовленнєвий такт, фраза.

Предмет і завдання фонології, що вивчає звуки мови з погляду їх функцій. Поняття фонем. Протиставлення фонем і звука. Фонема як об'єкт дослідження різних фонологічних шкіл. Основний її вияв та варіанти. Функції фонем як мовної одиниці. Диференційні ознаки фонем. Поняття “інваріант” (головний вияв) і “варіант” фонем. Розвиток поглядів на систему фонем сучасної української літературної мови.

Тема 22. Система фонем сучасної української літературної мови. Голосні фонем, їх класифікація. Звукова реалізація голосних фонем. Варіанти голосних фонем у наголошених та ненаголошених позиціях.

Приголосні фонем, їх модифікації. Звукова реалізація приголосних фонем. Класифікація приголосних фонем за основним алофоном. Питання про кількісний склад приголосних фонем сучасної української мови.

Тема 23. Фонематична та фонетична транскрипції. Фонетичний і фонологічний аналіз голосних. Фонетичний і фонологічний аналіз приголосних.

Тема 24. Зміни звуків і фонем у мовленнєвому потоці. Альтернації в системі вокалізму та консонантизму. Фонетичні процеси, зумовлені сполучуваністю звукових

одиниць у мовленнєвому потоці. Дві категорії змін звукового складу у мовному потоці. Типологія цих змін. Видозміни фонем у мовному потоці (за термінологією Н. І. Тоцької, модифікації фонем). Видозміни голосних фонем: акомодация, редукція, гармонійна асиміляція.

Зміни приголосних у мовленнєвому потоці. Асиміляція приголосних, її різновиди. Асиміляція за дзвінкістю/глухістю, за місцем і способом творення, асиміляція за м'якістю. Палаталізація. Дисиміляція приголосних. Різновиди дисиміляції. Спрощення в групах приголосних. Подовження приголосних як фонетичний процес. Явище подвоєння.

Морфонологія як учення про регулярні фонологічні чергування у складі морфем. Чергування голосних і приголосних фонем. Фонетичні (живі) та історичні чергування. Найдавніші чергування голосних. Чергування голосних фонем, зумовлені пізнішими фонетичними процесами: а) /e/ та /o/ з /i/; б) /e/ та /o/ з нулем звука; в) /e/ та /o/ після шиплячих та /j/; г) /и/ з /о/ у фонемосполучках /ри/, /ли/.

Чергування приголосних фонем. Чергування приголосних, пов'язані з першим перехідним пом'якшенням (г, к, х – ж, ч, ш). Чергування приголосних, пов'язане з другим і третім перехідним пом'якшенням (г, к, х – з, ц, с). Чергування приголосних при сполученні з /й/. Чергування приголосних /г/, /к/, /х/ – /ж/, /ч/, /ш/ – /з'/, /ц'/, /с'/ перед суфіксами -ськ-, -ств-. Зміни приголосних перед суфіксом -ин-. Чергування в групах приголосних. Історичне коментування чергувань.

Чергування голосних і приголосних фонем, які становлять специфіку української мови. Евфонічні чергування.

Тема 25. Орфоепія. Орфоепічні норми української літературної мови. Вимова та правопис. Орфоепія і культура усного мовлення. Причини відхилень від орфоепічних норм. Основні норми української літературної вимови: вимова голосних, приголосних та звукосполучень приголосних; деякі особливості вимови слів іншомовного походження. Аналіз сучасних орфоепічних норм української мови. Вимова голосних у наголошених і ненаголошених позиціях. Вимова приголосних у різних позиціях і вимова сполучень кількох приголосних. Особливості вимови слів іншомовного походження. Евфонічні чергування голосних і приголосних.

Тема 26. Наголос в українській мові. Словесний наголос, його функції. Акустичні й артикуляційні відмінності наголошених складів від ненаголошених. Місце наголосу в слові в українській мові. Рухомий і нерухомий наголос при словозміні і словотворенні. Акцентна дублетність. Фонетичні слова. Поняття про проклітики та енклітики. Головний та побічний наголос. Акцентологія. Норми українського наголосу.

Тема 27. Склад, його фонетична будова. Складоподіл. Основні закономірності складоподілу в українській мові. Типи складів. Інтонія. Паузи.

Тема 28. Графіка як розділ науки про мову. Поняття графеми. Український алфавіт та інші знаки, що використовуються в українському письмі. Співвідношення між буквами українського алфавіту і фонемами. Букви для позначення голосних і приголосних фонем. З історії письма.

Тема 29. Орфографія. Предмет і завдання орфографії. Основні поняття орфографії: орфограма, принцип правопису. Типи орфограм. Орфограми буквені і небуквені.

Теоретичні і практичні засади функціонування сучасних орфографічних норм. Історія становлення орфографічних норм української мови. Принципи української орфографії: фонетичний, фонематичний, морфологічний, історичний (традиційний) та семантично-диференційний (смисловий чи диференціююче написання). Різновиди орфограм. Вживання великої букви. Правопис прізвищ і власних назв. Правопис слів іншомовного походження. Правила переносу слів із рядка в рядок, технічні правила переносу. Історичний розвиток правописної системи української мови. «Український правопис» 1993 р. видання: основні зміни і доповнення. Правописні проблеми кінця ХХ – початку ХХІ ст. Проект найновішої редакції «Українського правопису».

Граматика. Морфологія

Тема 1. Граматика сучасної української мови. Основні поняття граматики.

Граматика української мови як учення про її морфологічну та синтаксичну будову. Морфологія та синтаксис як розділи граматики. Основні граматичні поняття: граматичне значення, граматична форма, граматична категорія, граматичне значення слова у його відношенні до лексичного. Способи вираження граматичного значення слова граматичною формою слова. Синтетичні й аналітичні форми слів. Граматичні категорії. Системи граматичних категорій в українській мові. Морфологічні, синтаксичні та лексико-граматичні категорії. Поняття грамеми.

Тема 2. Морфологія сучасної української мови. Частини мови.

Морфологія як граматичне вчення про систему форм слова та засоби їх вираження. Поняття про словоформу. Взаємозв'язок між словом і словоформою. Частини мови та принципи їх виділення в українській мові. Повнозначні та службові частини мови. Проблема займенникових слів, нечастиномовні слова – морфеми і слова – речення, ступені й різновиди взаємопереходу частин мови.

Тема 3. Морфеміка і морфемологія сучасної української мови.

Морфеміка як тип мовної одиниці. Морфемний склад слова. Поняття про морфему. Типи морфем в українській мові. Морфи як варіанти морфем. Кореневі й афіксальні морфеми. Словотворчі, формотворчі і словозміні афікси. Поняття нульової морфеми. Основа слова і закінчення. Основні зміни в морфемній будові слова: спрощення, перерозклад, ускладнення. Принципи морфемного аналізу слів.

Тема 4. Словотвір і словотворення.

Словотвір як учення про мотивацію і творення похідних слів. Твірна основа і словотворчий формант. Словотвірний тип і словотвірне значення. Способи словотвору в сучасній українській мові. Словотвір іменників. Словотвір прикметників. Словотвір дієслів. Словотвір прислівників. Принципи словотвірного аналізу

Тема 5. Іменник: дефініція, лексико-граматичні розряди, граматичні категорії.

Іменник як частина мови. Семантико-граматичні ознаки його виділення. Лексико-граматичні розряди іменників: іменники - власні та загальні назви, назви істот і неістот, конкретні, абстрактні та збірні іменники, іменники з речовим значенням. Перехід іменників одного розряду до іншого. Граматичні категорії іменника. Категорія роду, її значення, морфологічне, синтаксичне та лексичне вираження. Формально-граматичні та значеннєві принципи розподілу іменників за родами. Іменники спільного та подвійного роду. Хитання в роді іменників. Категорія числа, її значення та граматичні засоби вираження. Іменники, що мають форму тільки однини або форму тільки множини. Категорія відмінка. Відмінкова система сучасної української літературної мови. Кличний відмінок у парадигмі іменника. Основні значення відмінків.

Тема 6. Відміни, словозміна і словотвір іменників.

Словозміна іменників. Поняття про парадигму іменників. Повна та неповна парадигма. Принципи поділу іменників на відміни та групи. Характеристика парадигм іменників I, II, III та IV відмін. Розмежування варіантів відмінкових форм. Невідмінювані іменники. Відмінювання іменників *plurala tantum*. Іменники з ознаками прикметникової парадигми. Словотвір іменників.

Тема 7. Прикметник: дефініція, лексико-граматичні розряди.

Прикметник. Поняття про прикметник як частину мови. Специфіка граматичних категорій прикметника. Лексико-граматичні розряди прикметників: якісні, відносні, присвійні. Перехід відносних у якісні, присвійних – у відносні та якісні. Здатність прикметників формувати синонімічні ряди, вступати в антонімічні відношення, розвивати переносні значення.

Тема 8. Граматичні особливості, словозміна і словотвір прикметників.

Короткі та повні прикметника. Стягнені та нестягнені форми повних прикметників. Ступені порівняння як форми якісних прикметників. Особливості відмінювання та

правопису прикметників. Творення та значення вищого та найвищого ступенів порівняння. Аналітичні форми ступенів порівняння. Відмінювання прикметників твердої та м'якої групи. Проблема кількості відмінюваних граєм прикметника. Словотвір прикметників якісних, відносних, присвійних. Творення прикметників від географічних назв. Прикметники, утворені складанням основ, їх правопис. Перехід прикметників у іменники.

Тема 9. Числівник як частина мови.

Числівник. Проблема частиномовної природи числівника.. Розмежування числівників та інших слів з кількісним значенням. Числівник як частиномовна морфологічна периферія. Специфіка вияву граматичних категорій числівника. Функціональні розряди числівників: власне-якісні, збірні, дробові, неозначено-кількісні. Особливості їх вживання. Питання про порядкові числівники. Структурні типи числівників: прості, складні та складені. Відмінювання різних розрядів числівників. Аналіз специфіки парадигм кількісних числівників у сучасній українській літературній мові. Синтаксичні функції числівників.

Тема 10. Займенник як частина мови.

Займенник. Займенникові слова в системі частин мови. Співвідношення займенників за значенням, морфологічними ознаками та синтаксичною роллю в реченні з іншими частинами мови - іменниками, прикметниками, числівниками. Лексико-граматичні розряди займенників. Граматичні категорії займенників. Специфічні випадки функціонування займенників. Явище прономіналізації. Словотвірні характеристики займенників. Словозміна.

Тема 11. Дієслово як частина мови.

Дієслово. Поняття про дієслово як частину мови. Система дієслівних утворень в українській мові. Неозначена форма дієслова. Типи дієслівних основ. Поділ дієслів на класи за співвідношенням з основами інфінітива та теперішнього часу. Поділ дієслів на дієвідміни. Категорія виду дієслова. Протиставлення форм доконаного та недоконаного виду у видовій парі. Способи творення форм доконаного та недоконаного виду. Видова пара.

Категорія особи дієслова та числа. Дієслова з неповною особовою парадигмою. Безособові дієслова. Категорія часу та роду дієслова. Система дієслівних часів у сучасній українській літературній мові, їх творення та значення. Пряме та переносне вживання часових форм дієслова. Категорія способу дієслова. Дійсний, умовний та наказовий способи, їх творення та значення. Загальнодієслівна категорія перехідності-неперехідності дієслова. Перехідні дієслова та засоби їх вираження. Неперехідні дієслова та засоби їх вираження. Валентність дієслова. Категорія стану дієслова та її зв'язок з перехідністю-неперехідністю. Дієслова активного стану, їх засоби вираження. Дієслова пасивного та зворотно-середнього стану.

Тема 12. Дієприкметник. Дієприслівник.

Дієприкметник як форма дієслова та прикметникові характеристики дієприкметника. Граматичні категорії дієприкметника. Творення дієприкметників. Активні дієприкметники теперішнього часу, їх значення та вживання. Пасивні дієприкметники минулого часу обох видів. Перехід дієприкметників у іменники та прикметники. Дієслівні форми на -но, -то. Дієприслівник як форма дієслова. Дієслівні та прислівникові характеристики дієприслівника. Значення дієприслівників доконаного та недоконаного видів. Творення та синтаксична роль дієприслівників. Перехід дієприслівників у прислівники та прийменники.

Тема 13. Прислівник як частина мови.

Прислівник. Значення прислівників як слів, що виражають статичну ознаку іншої ознаки. Морфологічні ознаки, синтаксична роль прислівників. Групи прислівників за означенням. Ступені порівняння означальних прислівників. Творення прислівників (від

прикметників, іменників, числівників, займенників, дієслів). Перехід у прислівники інших частин мови. Перехід прислівників у прийменники, сполучники, частки.

Тема 14. Слова категорії стану.

Слова категорії стану та їх місце в системі частин мови. Частиномовна база станівника. Лексико-семантичні групи слів категорії стану.

Тема 15. Модальник. Модальні слова як особлива категорія слів.

Формування модальника та його частиномовний статус. Семантичні розряди модальних слів. Морфологічні та синтаксичні властивості модальника.

Тема 16. Службові слова.

Критерії виділення службових частин мови. Спільні й відмінні особливості службових слів. Морфологічний аналіз службових слів

Тема 17. Прийменник як частина мови.

Прийменники як службові слова, що виражають відношення (просторові, часові та інші) між повнозначними словами. Морфологічний склад прийменників. Перехід самостійних слів і словосполучень у прийменники. Вживання прийменників з певними відмінками іменників і субстантивованих слів. Полісемія прийменників. Ознайомлення прийменників. Синонімія прийменників

Тема 18. Сполучник як частина мови.

Сполучники як службові слова, що виражають зв'язок між словами в реченні, між частинами речень. Синтаксичні функції сполучників. Морфологічний склад сполучників. Сполучники сурядності і підрядності, їх групи. Сполучні слова їх відмінність від сполучників. Перехід повнозначних слів у сполучники.

Тема 19. Частка як частина мови.

Частки як службові слова, що вносять певні відтінки у значення слів чи рівень. Групи часток за значенням. Функції часток. Частки словотворчі і формотворчі. Правопис часток в українській мові.

Тема 20. Вигук і звуконаслідування.

Вигуки як слова, що виражають емоції та волевиявлення, їх роль у реченні. Групи вигуків за значенням, їх уживання. Перехід у вигуки повнозначних слів. Звуконаслідувальні слова.

Синтаксис української мови

Тема 1. Загальні питання. Загальне поняття про синтаксис. Зв'язок синтаксису з іншими лінгвістичними розділами та дисциплінами. Типи синтаксичних одиниць. Синтаксичні зв'язки і відношення (предикативні, підрядні, сурядні).

Тема 2. Словосполучення як некомунікативна синтаксична одиниця. Словосполучення та його відношення до слова і речення. Типи словосполучень за будовою (за кількісним принципом). Типи синтаксичного зв'язку слів у словосполученнях. Типи підрядних словосполучень за морфологічною ознакою стрижневого (основного) слова. Засоби зв'язку слів у словосполученнях. Смыслові відношення між словами у словосполученні.

Тема 3. Речення як основна одиниця синтаксису. Речення та судження. Основні ознаки речення: предикативність, модальність і часова співвіднесеність, семантико-інформативна й інтонаційна завершеність та ін. Основні аспекти вивчення речення: семантичний, формально-граматичний, комунікативний. Типи речень за комунікативним призначенням.

Тема 4. Просте двоскладне речення. Поняття про двоскладне речення. Вираження предикативності у двоскладному реченні. Особливості семантичної структури двоскладного речення. Головні члени та їх роль у синтаксичній та семантичній організації двоскладного речення. Поняття про другорядні члени речення. Повні та неповні речення. Структурно-семантичні різновиди неповних речень. Еліптичні речення. Приєднувальні конструкції як специфічні різновиди повних та неповних речень.

Тема 5. Головні та другорядні члени речення. Традиційне вчення про члени речення. Класифікація членів речення на основі синтаксичних зв'язків. Головні члени речення, їх роль у структурі простого речення. Координація підмета і присудка. Другорядні члени речення, їх роль у структурі простого речення. Нові підходи до класифікації членів речення.

Тема 6. Підмет як головний член двоскладного речення. Типи підмета та способи його вираження: а) прості підмети; б) складені підмети.

Тема 7. Присудок як головний член двоскладного речення. Типи присудків за морфологічним способом вираження та будовою. Дієслівний присудок. Простий дієслівний присудок, способи його вираження. Ускладнені форми простого присудка. Дієслівний складений присудок, способи його вираження. Характер допоміжного дієслова. Дієслівний складний присудок. Синонімічність різних форм присудка. Координація простого і складеного присудків з підметом. Іменний складений присудок. Питання про іменний присудок з нульовою зв'язкою. Зв'язка як складова частина іменного складеного присудка, типи зв'язок. Способи вираження іменної частини складеного присудка. Складний іменний присудок. Складні присудки змішаного типу. Синоніміка різних форм іменного присудка.

Тема 8. Другорядні члени речення. Додаток. Означення. Обставина. Загальне поняття про непоширені та поширені речення. З історії питання про другорядні члени речення. Принципи їх класифікації. Додаток як синтаксичне вираження об'єкта: прямий / непрямий; придієслівні / приіменні та додатки при словах категорії стану; вивчення додатка у загальноосвітній школі. Означення як синтаксичне вираження ознаки: узгоджене / неузгоджене; прикладка як різновид означення; її правопис; вивчення означення у загальноосвітній школі. Обставина як синтаксичне вираження дії, процесу, стану, ознаки: групи обставин за значенням; вивчення обставин у загальноосвітній школі.

Тема 9. Односкладне речення. Характер головного члена в них. Односкладні речення і судження. Поширені і непоширені, повні і неповні односкладні речення. Односкладні речення – синонімічні паралелі двоскладних. Класифікація односкладних речень: означено-особові речення, неозначено-особові речення, узагальнено-особові речення, безособові речення, інфінітивні речення, номінативні речення, генетивні речення. Структурно-семантичні типи нечленованих речень. Розрізнення нечленованих і неповних речень.

Тема 10. Поняття про просте ускладнене речення. Основні різновиди ускладнених речень.

Тема 11. Речення з однорідними членами. Поняття про ряд однорідних членів речення. Характеристика ряду однорідних членів. Узагальнюючі слова при них. Питання про речення з однорідними присудками. Однорідні та неоднорідні означення.

Тема 12. Речення з відокремленими другорядними членами. Поняття про відокремлення. Основні умови відокремлення другорядних членів. Напівпредикативні відношення привідокремлених другорядних членів. Відокремлення означень, узгоджених і неузгоджених. Синонімія відокремлених означень і підрядних означальних речень. Пунктуація при відокремлених означеннях.

Тема 13. Відокремлення прикладок. Засоби вираження непоширених і поширених відокремлених прикладок. Синонімія відокремлених прикладок і підрядних речень. Пунктуація при відокремлених прикладках. Відокремлення обставин. Засоби вираження непоширених і поширених відокремлених обставин. Синонімія відокремлених обставин і підрядних обставинних речень. Пунктуація при відокремлених обставинах. Відокремлені додатки.

Тема 14. Вставні конструкції у структурі поширеного речення. Функціонально-семантичні різновиди вставних конструкцій. Уточнюючі слова та звороти в складі простого речення та їх синтаксична роль. Пунктуація в реченнях з уточнюючим членами.

Тема 15. Вставлені конструкції у структурі поширеного речення. Функціонально-семантичні різновиди вставлених конструкцій.

Тема 16. Звертання. Загальна характеристика. Значення та способи вираження звертання, його місце в реченні. Інтонація при звертанні. Порядок слів у простому реченні. Прямий та непрямий порядок слів.

Тема 17. Курсова робота.

Тема 18. Складне речення як синтаксична одиниця.

Складне речення як синтаксична конструкція. Проблеми дослідження складного речення. Визначальні граматичні та семантичні ознаки складного речення. Засоби зв'язку частин складного речення. Формально-синтаксична та семантико-синтаксична структура складного речення. Комунікативна організація складного речення. Поділ складних речень за основними засобами зв'язку на сполучникові та безсполучникові.

Тема 19. Складносурядне речення. Складносурядне речення в системі складного речення. Засоби вираження синтаксичних зв'язків і змістових відношень між частинами складносурядного речення. Структурно-семантичні типи складносурядних речень, виділювані на основі єдності характеру синтаксичних зв'язків і семантичних відношень між компонентами. Речення з єднальними, зіставно-протиставними, розділовими та градаційними сполучниками. Складносурядні речення відкритої та закритої структур. Складносурядні багатокомпонентні конструкції.

Тема 20. Складнопідрядне речення як тип синтаксичної конструкції. Складнопідрядне речення нерозчленованої структури. Складнопідрядне елементарне речення. Структурні особливості складнопідрядних речень. Функції сполучних слів і сполучників у складнопідрядному реченні. Вказівні слова як факультативні та обов'язкові компоненти в головній частині. Принципи класифікації складнопідрядних речень.

Складнопідрядні елементарні речення нерозчленованої структури. Характеристика складнопідрядних речень у зв'язку з функцією підрядної частини. Семантико-структурні типи складнопідрядних речень нерозчленованої структури.

Тема 21. Складнопідрядне речення розчленованої структури. Складнопідрядні елементарні речення розчленованої структури. Різновиди складнопідрядних речень із підрядними обставинними. Складнопідрядні речення з підрядними супровідними. Складнопідрядні речення з пояснювальними відношеннями між предикативними частинами.

Тема 22. Багатокомпонентне складнопідрядне речення.

Складнопідрядне багатокомпонентне речення. Речення з кількома підрядними частинами, різновиди зв'язку підрядних частин у їх межах. Складнопідрядні речення з неоднорідною супідрядністю, послідовною підрядністю та однорідною супідрядністю. Поняття про контаміновані складнопідрядні багатокомпонентні речення.

Тема 23. Складне безсполучникове речення. Елементарне складне безсполучникове речення. Складне безсполучникове речення. Проблема статусу складних безсполучникових речень. Складні безсполучникові елементарні речення з однорідними та неоднорідними частинами та їх основні різновиди.

Тема 24. Багатокомпонентне безсполучникове складне речення. Типи безсполучникових складних конструкцій.

Тема 25. Складне речення з різними видами зв'язку.

Складне речення з різними видами сполучникового зв'язку. Складні речення із сурядністю і підрядністю та їх різновиди. Складні речення з підрядністю і сурядністю. Складне сполучниково-безсполучникове речення. Конструкції з сурядністю і безсполучниковістю; з підрядністю і безсполучниковістю; з сурядністю, підрядністю і безсполучниковістю.

Тема 26. Складне синтаксичне ціле. Текст.

Складне синтаксичне ціле як синтаксична одиниця і компонент тексту. Засоби зв'язку його компонентів: семантична пов'язаність речень, єдність їх змісту, лексичні,

морфологічні, синтаксичні та ритмомелодійні засоби. Абзац як композиційно-комунікативна одиниця, його роль у членуванні тексту. Текст як об'єкт синтаксично-комунікативного аналізу. Функціонально-комунікативні різновиди текстів. Монологічне мовлення як комунікативна та семантико-синтаксична форма усного і писемного тексту. Діалогічне мовлення. Конструкції з чужим мовленням. Засоби передачі чужого мовлення, співвідношення форм прямої та непрямої мови.

Тема 27. Період.

Період як своєрідна синтаксична структура. Структурно-семантичні особливості періоду. Семантико-синтаксичні відношення між частинами періоду.

3. Рекомендована література

Базова

Підручники і методичні посібники

1. Баденкова В. М., Зинякова А. А. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Морфонологія. Акцентологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія : навчальний посібник. Миколаїв, 2017. 278 с. *(Рекомендовано до друку вченою радою Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського (протокол №9 від 19.12.2017 р.)*
2. Брус М. П. Українське ділове мовлення : Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей. Івано-Франківськ : Тіповіт, 2015. 306 с.
3. Джочка І. Ф., Ципердюк О. Д. Сучасна українська літературна мова. Морфологія : Дієслово. Незмінні частини мови : збірник тестів. Івано-Франківськ : видавець Голіней О. М., 2016. 132 с.
4. Корнієнко І. А. Сучасна українська літературна мова : навчально-методичний посібник : у 2-х ч.. Ч. 1 : Граматика. Словотвір. Морфеміка. Морфологія. Іменні частини мови. – Миколаїв : Іліон, 2014. 208 с.
5. Розгон В. В. Фонетика, фонологія, графіка й орфографія сучасної української мови : навчально-методичний посібник для студентів. Вид. 6-е, доп. і переробл. Умань : ФОП Жовтий 2014. 168 с.
6. Савченко І. С. Фонетика, орфоепія і графіка сучасної української мови [Текст] : навч. посіб. для студ. напряму підгот. 6.020303 - Філологія (українська мова і література : (до 90-річного ювілею Г. Р. Передрїй). Черкаси : Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2015. 188 с.
7. Савченко І. С., Шляхова В. В. Практичний курс фонетики, орфоепії та графіки української мови [Текст] : наук.-метод. посіб. для студентів спец.: 014.01 «Середня освіта. Українська мова і література», 035.01 «Філологія. Українська мова і література». Черкаси : Вертикаль, 2018. 108 с.
8. Спанатій Л. С. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія Лексикологія. Фразеологія: навч. посіб.. Миколаїв : Илион, 2015. 372 с.
9. Сучасна українська літературна мова. Вправи. Завдання. За творами Т. Г. Шевченка (ВЦ «Академія») / за ред. Г. М. Вокальчук, В. М. Мойсієнка. К. : ВЦ «Академія», 2016. 224 с.
10. Сучасна українська літературна мова: навчально-методичний посібник для дистанційного навчання / уклад. : І. С. Гонца, В. В. Розгон. Умань : Візаві, 2018. 334 с.
11. Сучасна українська літературна мова : фонетика, орфоепія, графіка, орфографія : навчально-методичний посібник для студентів-філологів вищих навчальних закладів / уклад. З. І. Комарова, В. В. Розгон. Умань, 2014. 213 с.
12. Сучасна українська мова: Лексикологія. Фонетика : підручник / А. К. Мойсієнко, О. В. Бас-Кононенко, В. В. Берковець та ін.; за ред. А. К. Мойсієнка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К. : Знання, 2013. 340 с.

13. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови : посібник. Київ : Освіта, 2016. 287 с. : табл.

Довідникова література

1. Варган І.О., Пилинська М.М. Російсько-український словник сталих виразів / За ред. М.Ф.Наконечного. – Х., 2000.
2. Головащук С. І. Російсько-український словник сталих словосполучень / С. І. Головащук. — К.: Наук. думка, 2001. — 640 с.
3. Головащук С.І. Словник наголосів: понад 20000 слів. – К., 2003.
4. Гринчишин Д. Г. Словник паронімів української мови / Д. Г. Гринчишин, О. А. Сербенська. – К. : Рад. школа, 1986. – 222 с.
5. Демська О. Словник омонімів / О. Демська, І. Кульчицький. – Львів : Фенікс, 1996. – 224 с.
6. Етимологічний словник української мови : у 7 т. – К. : Наукова думка, 1982. – Т. 1. – 632 с.; 1985. – Т. 2. – 571 с.; 1989. – Т. 3. – 552 с.; 2003. – Т. 4. – 656 с.; 2006. – Т. 5. – 704 с.; 2012. – Т. 6. – 568 с.
7. Єрмоленко С. Я. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / С. Я. Єрмоленко, С. П. Бирик, О. Г. Тодор. – К. : Либідь, 2001. – 223 с.
8. Зубков М. Сучасний російсько-український і українсько-російський словник. – Харків, 2000.
9. Калачник В., Савченко Л. Українсько-російський словник наголосів. – Харків, 1997.
10. Караванський С. Й. Практичний словник синонімів української мови / С. Й. Караванський. – К. : Кобза, 1993. – 469 с.
11. Мацько Л.І. та ін. Російсько-український і українсько-російський словник: відмінна лексика. – К., 1992.
12. Морфемний словник / Укл. Л.М. Полюга– К., 1983.
13. Новий орфографічний словник української мови: 50000 слів. – К., 2003.
14. Новий тлумачний словник української мови : у 3-х томах / укл. В. В. Яременко, О. М. Сліпушко. – К. : Аконт, 2008. – Т. 1. – 928 с. ; Т. 2. – 928 с. ; Т. 3. – 864 с.
15. Онуфрієнко Г.С., Таранова Н.В. Навчальний тлумачний словник лінгвістичних термінів (90 терміноодиниць). – Запоріжжя, 1998.
16. Російсько-український і українсько-російський тлумачний словник / За заг.ред. Л.Г.Савченко. – Х., 2004.
17. Російсько-український словник наукової термінології: У 3 т. – К., 1994-1998.
18. Селігей П. О. Етимологічний словник запозичених суфіксів і суфіксоїдів в українській мові / П. О. Селігей. – К. : Академперіодика, 2014. – 324 с.
19. Сліпушко О. С. Тлумачний словник чужомовних слів в українській мові : правопис, грамика :10000 слів / О. С. Сліпушко. – К. : Криниця, 2000 – 511 с.
20. Словник іншомовних слів: 23000 слів та термінів-сполучень / уклад. Л. М. Пустовіт [та ін.] – К. : Довіра, 2000. – 1018 с.
21. Словник української мови / Відп. ред. В. В. Жайворонок. – К. : ВЦ «Просвіта», 2016. – 1320 с.
22. Словник української мови : в 11 т. – К. : Наукова думка, 1970-1980. – Т. 1-11.
23. Словник синонімів української мови : в 2- х т. / А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук та ін. – К. : Наукова думка, 2001. – Т. 1. – 1028 с.; Т. 2. – 956 с.
24. Словник труднощів української мови / За ред. С.Я.Єрмоленко. – К., 1992.
25. Словник фразеологізмів української мови / уклад. В. М. Білоноженко [та ін.]. – К. : Наукова думка, 2003. – 1104 с.
26. Українська мова. Енциклопедія. – К., 2000.
27. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / За ред. С.Я.Єрмоленко. – К., 2001.
28. Українська мова на кожен день: Довідник. – К, 2004.

29. Український орфографічний словник: Близько 100000 слів / За ред. А.О.Сващенко. – Х., 2003.
30. Український правопис. – К., 2000.
31. Чак Є. Складні випадки правопису та слововживання. – К., 1998.
32. Шевченко Л.Ю., Різун В.В., Лисенко Ю.В. Сучасна українська мова: Довідник. – К., 1996.
33. Ющук І. Практичний довідник з української мови. – К., 2000.

Допоміжна

Вступ. Лексикологія Фразеологія. Лексикографія. Фонетика та фонологія Орфоепія. Графіка. Орфографія

1. Аркушин Г. Незмінні західнополіські іменні лексеми. *Українська мова*. 2017. № 2 (62). С. 40 – 48.
2. Городенська К. Профі-кар'єра чи професійна кар'єра. *Українська мова*. 2017. № 2 (62). С. 122.
3. Бабій І. О. Українська лексикографія : збірник тестів. 2-ге вид., випр. і допов. Івано-Франківськ : видавець Голіней О.М., 2016. 88 с.
4. Баденкова В. М. Словотвірні особливості okazіональних слів у поетичному дискурсі Д. Кременя. *Текст. Контекст. Інтертекст : науковий електронний журнал / за ред проф. Оксани Філатової*. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2018. № 3. URL : [http://text-intertext.in.ua/pdf/n01\(03\)2018/badenkova_viktorii_03_2018.pdf](http://text-intertext.in.ua/pdf/n01(03)2018/badenkova_viktorii_03_2018.pdf)
5. Баденкова В. М. Функціонально-семантичні особливості старослов'янзмів у поетичних текстах Дмитра Кременя. *Наукові праці. Філологія. Мовознавство*. Миколаїв : Видавництво ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. Вип. 299. Т. 287. С. 10–14.
6. Дочу А. Р. Мовні контакти і запозичення як чинник формування тематичних груп лексики (на матеріалі англійського орнітонімікону). К. : Наук. думка, 2017. 206 с.
7. Дюндик О. Креативний потенціал неолексикону Євгена Пашковського. *Українська мова*. 2017. № 2 (62). С. 110 – 122.
8. Желязкова В. В. , Зинякова А. А. Наголошення іменних частин мови в поемі “Енеїда” І.П. Котляревського : [монографія]. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2017. 238 с.
9. Зинякова А. А. Акцентуація іменників жіночого роду в поетичній творчості Ліни Костенко. *Наукові праці : наук. журн. / Чорном. нац. ун-т ім. Петра Могили. Філологія. Мовознавство*; ред. кол. : Н. П. Матвєєва (голова). Миколаїв, 2017. Т. 294. Вип. 282. С. 43–48.
10. Скляренко В. Г. Історія українського наголосу. Дієслово. К. : Наук. думка, 2017. 660 с.
11. Скляренко В. Г. Дослідження з етимології та історичної лексикології української мови. К. : Наук. думка, 2017. 660 с.
12. Клименко Н. Вияви категорії демінутивності в науковому стилі. *Українська мова*. 2017. № 2 (62). С. 3–13.
13. Кобирино Г. Джерела дослідження динаміки акцентуації в українських діалектах. *Українська мова*. 2017. № 1 (61). С. 55 – 65.
14. Кредатусова Я. Мовні інновації-аббревіації в сучасній словацькій мові (у порівнянні з українською). *Українська мова*. 2017. № 1 (61). С. 77 – 91.
15. Масенко Л. Т. Суржик: між мовою і «язиком». 2-ге вид., зі змінами і допов. К. : Видавн. дім «КМ Академія», 2019. 232 с.
16. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю. К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2016. 627 с.
17. Скляренко В. Г. Історія українського наголосу. Дієслово. К. : Наук. думка, 2017. 660 с.

18. Соколова С. Порівняльне дослідження української та російської мов і проблеми соціолінгвістики. *Українська мова*. 2017. № 1 (61). С. 42 – 54.
19. Стишов О. А. Основні джерела поповнення фразеологічного складу української мови кінця XX – початку XXI століть. *Мовознавство*. 2015. № 1. С. 33 – 47.
20. Томіленко Л. М. Суржик як об'єкт наукових досліджень і дискусій. *Мовознавство*. 2014. № 4. С. 69 – 80.
21. Шульжук Н. В. Практикум з правопису української мови: навчально-методичний посібник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів / Наталія Шульжук. – Рівне – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2013. 396 с. URL : http://lib.oa.edu.ua/files/funds/vudavnutstvo/Shulzhuk_praktykum_z_pravopysu.pdf
22. Яценко Н. Жанрово-стильова специфіка наукової рецензії. *Українська мова*. 2017. № 1 (61). С. 92 – 101.

Граматика. Морфологія

1. Білоусенко П.І. Історія суфіксальної системи українського іменника. – К., 1993.
2. Безпояско О.К., Городенська К.Г. Морфеміка української мови. – К., 1987.
3. Карпіловська Є.А. Суфіксальна підсистема сучасної української літературної мови: будова та реалізація. – К., 1999.
4. Клименко Н.Ф., Карпіловська Є.А. Морфемно-словотвірний фонд української мови як дослідницька та інформаційно-довідкова система // *Мовознавство*. – 1990. – № 6.
5. Горпинич В.О. Українська словотвірна дериватологія: Навч.посібник. – ДДУ, 1998.
6. Клименко Н.Ф., Карпіловська Є.А. Словотвірна морфеміка сучасної української літературної мови. – К., 1998.
7. Городенська К.Г., Кравченко М.В. Словотвірна структура слова. – К., 1981.
8. Горпинич В.О. Будова слова і словотвір. – К., 1977.
9. Горбачук В.Т. Основа слова // УМЛШ. – 1988. – № 6.
10. Карпенко Ю.О. Синхронічна сутність лексико-семантичного способу словотвору // *Мовознавство*. – 1992. – № 4.
11. Клименко Н.Ф. Система афіксального словотворення сучасної української мови. – К., 1973.
12. Ковалик І.І. Вчення про словотвір. – Львів, 1961.
13. Ковалик І.І. Основні проблеми вчення про словотвір // УМЛШ. – 1970. – № 10.
14. Пінчук О.Ф. До питання про словотвірне значення // *Мовознавство*. – 1975. – № 6.
15. Сікорська З.С. Способи словотворення // УМЛШ. – 1978. – № 11.
17. Каспиришин З.О. Складні випадки словотвірного аналізу // УМЛШ. – 1989. – № 11. – С. 53-58.
18. Тараненко О. О. Актуалізовані моделі в системі словотворення сучасної української мови (кінець XX – XXI ст.) / О. О. Тараненко. – К. : Видавн. дім Д. Бураго, 2015. – 248 с.
- Плющ М.Я. Словотворення та вивчення його в школі. – К., 1985.
19. Касевич В.Б. Морфонологія. – Л., 1986.
20. Чурганова В.Г. Очерки русской морфонологии. – М., 1973.

Граматика. Морфологія

- 1.Безпояско О.К. Іменні граматичні категорії (функціональний аналіз) – К., 1991.
- 2.Бондарко А.В. Теория морфологических категорий. – М., 1976.
3. Ващенко В.С. Явища переходу в системі частин мови // УМЛШ. – 1953. – № 6.
1. Вихованець І.Р. У світі граматики. – К., 1987
2. Вихованець І.Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті.–К., 1988.

3. Жовтобрюх М.А. Система частин мови в українській лінгвістичній традиції // Мовознавство. – 1993. – № 3.
4. Карпенко Ю.О. Ще раз про критерії виділення частин мови // Мовознавство. – 2001. – № 3.
5. Кучеренко І.К. Теоретичні питання граматики української мови. Морфологія. – К., 1981.
6. Шкільник М.М. Проблемний підхід до вивчення частин мови. – К., 1986.

Іменник

1. Безпояско О.К. Іменні граматичні категорії (функціональний аналіз). – К.: Наук.думка, 1991.
2. Безпояско О.К. Зони перехідності в граматичній категорії числа іменника // Мовознавство. – 1995. – № 2-3. – С. 9-12.
3. Вакула Г.Г. Категорія істот і категорія неістот в українській мові // УМЛШ. – 1965. – № 6. – С. 19-25.
4. Вихованець І.Р. Дві версії про місцевий відмінок // Мовознавство. – 1994. – № 1. – С. 25-30.
5. Вихованець І.Р. Система відмінків української мови. – К., 1987.
6. Городенська К.Г. Структура складних іменників у контексті семантичного синтаксису // Мовознавство. – 1988. – № 3. – С. 27-34.
7. Горяний В.Д. Визначення синтаксичної ролі іменника // УМЛШ. – 1968. – № 2. – С. 52-55.
8. Дудик П.С. Про родові та відмінкові форми деяких іменників // УМЛШ. – 1965. – № 10. – С. 24-27.
9. Загнітко А.П. Диференціація невідмінюваних іменників за родами в українській мові // Укр.мовознавство. – 1985. – Вип. 13. – С. 89-94.
10. Загнітко А.П. Категорія роду в системі граматичних категорій іменника // Мовознавство. – № 2. – С. 62-67.
11. Загнітко А.П. Функції граматичних форм роду іменників // УМЛШ. – 1990. – № 6. – С. 50-54.
12. Карпенко Ю.О. Друга відміна іменників // УМЛШ. – 1984. – № 11. – С. 29-34.
13. Карпенко Ю.О. Теоретичні засади розмежування власних і загальних назв // Мовознавство. – 1975. – № 4. – С. 46-51.
14. Карпенко Ю.О., Фащенко М.М. Третя відміна іменників // УМЛШ. – 1974. – № 11.
15. Карпенко Ю.О. Четверта відміна іменників // УМЛШ. – 1972. – № 10.
16. Кучеренко І.К. Категорія відмінка в сучасній українській літературній мові. – Львів, 1961.
17. Леонова М.В. Загальне лексичне і граматичне значення іменника // УМЛШ. – 1971. – № 7.
18. Леонова М.В. Система семантичних категорій іменника // УМЛШ. – 1980. – № 12.
19. Матвіяс І.І. Іменник в українській мові. – К., 1974.
20. Мацьків П.В. Наголос і морфемна структура іменника // Мовознавство. – 1994. – № 1. – С. 34-40.
21. Пентилюк М.І. Загальне поняття про іменник // УМЛШ. – 1969. – № 12. – С. 71-78.
22. Плющ М.Я. Значення відмінкових форм іменника // УМЛШ. – 1970. – № 8.
23. Самійленко С.П. Типи відмін іменників в українській мові та провідні фактори їх становлення // Мовознавство. – 1977. – № 1.
24. Скаб М.С. Кличний відмінок та його синтаксичні функції // УМЛШ. – 1990. – № 1. – С. 64-66.
25. Томіліна Г.Я. Семантичні та структурно-граматичні особливості збірних іменників // УМЛШ. – 1971. – № 4.
26. Чернецький В.К. Лексико-семантичні групи множинних іменників // УМЛШ. – 1971. – № 4.

Прикметник

1. Білоштан А.П. Наголос членних прикметників у сучасній українській літературній мові. – К., 1958.
2. Грищенко А.П. Прикметник в українській мові. – К., 1978.
3. Грищенко А.П. Прикметник у системі частин мови // Мовознавство. – 1973. – № 6. – С. 15-26.
4. Грищенко А.П. Прикметник у структурі словосполучення і речення // УМЛШ. – 1986. – № 7. – С. 39-45.
5. Грищенко А.П. Якісні прикметники в історії української мови // Мовознавство. – 1978. – № 1.
6. Карпенко Ю.О. Ступені порівняння прикметників в українській мові // Українська мова в школі. – 1960. – № 1.
7. Казнадзей Й. Прикметник: Вивчення в школі // Початкова школа. – 1987. – № 11. – С. 43-46.
8. Крижановська Н.О. Короткі форми прикметників в українській мові // Українська мова в школі. – 1960. – № 1.
9. Кошова І.Г. Про кількісну і якісну природу прикметника // Мовознавство. – 1970. – № 4. – с. 11-15.
10. Леонова М.В. Субстантивація прикметників в українській мові // Укр. мова в школі. – 1960. – № 1. – С. 20-25.
11. Майданник З.М. Засоби вираження кількісної характеристики ознаки, названої прикметником, в українській та англійській мовах // Мовознавство. – 1994. – № 1. – С. 58-60.
12. Тимченко М.П. Якісні відіменникові прикметники у функціональних стилях мовлення // Мовознавство. – 1979. – № 4.
13. Тронь К.Г. Нестягнені форми прикметників в українській мові // УМЛШ. – 1972. – № 7. – С. 33-35.
14. Франчук В.Ю. Перехід відносних прикметників у якісні // УМЛШ. – 1964. – № 12. – С. 21-25.

Числівник

1. Арполенко Г.П., Городенська К.Г., Щербатюк Г.Х. Числівник української мови. – К., 1980.
2. Арсірій А.Т. Відмінювання числівників // УМЛШ. – 1988. – № 4. – С. 74-76.
3. Баранник Д.Х. Морфологічні особливості числівників // УМЛШ. – 1966. – № 6. – С. 15-19.
4. Блик О.П. Структура числівників 11-18, 20, 30 // УМЛШ. – 1986. – № 8.
5. Герасимчук В.А. Майже все про числівник. – К., 1995.
6. Івченко М.П. Числівники української мови. – К., 1955.
7. Налович М.В. Синтаксичні зв'язки кількісних числівників // УМЛШ. – 1964. – № 12. – С. 79-81.
8. Павлович М.В. Синтаксичні зв'язки кількісних числівників // УМЛШ. – 1964. – № 12.
9. Симоненкова Л., Остаф Я. Числівник // Дивослово. – 1994. – № 7.

Займенник

1. Дзензелівський Й.О. Проніміалізація в українській мові // УМЛШ. – 1955. – № 1.
2. Жовтобрюх М.А. Займенник у системі частин мови // Мовознавство. – 1994. – № 6.
3. Крижанівська Н.О. Займенники і частки займенникового походження // УМЛШ. – 1957. – № 1.
4. Матвіяс І.Г. Синтаксичні властивості займенника в українській літературній мові // Дослідження з синтаксису української мови. – К., 1958. – С. 77-128.

5. Матвіяс І.Г. Синтаксис займенника в українській мові. – К., 1962.
6. Ожоган В.М. Займенникові слова у граматичній структурі сучасної української мови. – К., 1997.
7. Сич В.Ф. Особові та зворотний займенники // УМЛШ. – 1976. – № 4. – С. 29-38.
8. Сич В.Ф. Присвійні займенники в сучасній українській мові // УМЛШ. – 1982. – № 2. – С. 39-43.
9. Шелехова Г. Займенник // Дивослово. – 1995. – № 9. – С. 38-41.

Дієслово. Дієприкметник. Дієприслівник

1. Арсірій А.Т. Дієслово як частина мови // УМЛШ. – 1989. – № 1. – С. 76-78.
2. Возний Т.М. Структурно-семантичні групи дієслів в сучасній українській мові // УМЛШ. – 1976. – № 3. – С. 27-34.
3. Гнатюк Г.М. Дієприкметник в сучасній українській літературній мові. – К., 1982.
4. Гнатюк Г.М. Синтаксичні функції дієприкметників у сучасній українській мові // Мовознавство. – 1980. – № 4. – С. 18-28.
5. Загнітко А.П. Система і структура граматичних категорій дієслова. – К., 1990.
6. Карп'юк М.Л. Структурно-семантична характеристика форм інфінітива // Українське мовознавство. – 1978. – № 6.
7. Ковалик І.І. Граматична структура системи дієслівних форм у сучасній українській літературній мові // Мовознавство. – 1976. – № 4.
8. Коць Л.М. Дієприслівник у сучасній українській літературній мові (Специфіка зв'язків та їх значень). – К., 1964.
9. Кучеренко І.К. Граматична характеристика дієприкметника і його місце в системі частин мови // Мовознавство. – 1967. – № 4.
10. Медведєва Л.М. Про співвідношення категорій предикативності і стану // Мовознавство. – 1983. – № 3.
11. Мельник Ю.В. Давноминулий час: проблема та гіпотези // Мовознавство. – 1996. – № 1.
12. Передрій Г. Дієприслівник // Дивослово. – 1994. – № 12. – С. 36-38.
13. Пітінов В.М. До питання про внутрішню дистрибуцію дієслів // Мовознавство. – 1973. – № 5. – С. 36-44.
14. Русанівський В.М. Дієприкметники й слова дієприкметникового походження // УМЛШ. – 1968. – № 8. – С. 28-36.
15. Русанівський В.М. Дієслово – рух, дія, образ. – К., 1977.
16. Русанівський В.М. Структура українського дієслова. – К., 1971.
17. Сасинович Є.С. Дієприслівники в сучасній українській мові. – К., 1963.
18. Середа Ф.Я. Розмежування активних дієприкметників на -учий, -ачий і прикметників на -учий, -ачий // Мовознавство. – 1974. – № 4.
19. Сич В.Ф. Синтаксичні функції інфінітива // УМЛШ. – 1972. – № 3. – С. 24-31.
20. Склярєнко В.Г. З історії акцентуації дієприслівників української мови // Мовознавство. – 1991. – № 5.
21. Соколова С.О. Час та його відображення в граматичних категоріях дієслова // Мовознавство. – 1995. – № № 4, 5.
22. Шевчук О.С. Стилiстичне вживання часових форм дієслова // УМЛШ. – 1974. – № 1.

Прислівник

1. Арсірій А.Т. Прислівник // УМЛШ. – 1993. – № 7.
2. Білоусенко П.І. Прислівники часу в сучасній українській мові // УМЛШ. – 1982. – № 7. – С. 43-45.
3. Болюх О.В. Морфолого-синтаксичні особливості прислівників // Мовознавство. – 1994. – № 6.
4. Гальчук В.Ю. З історії акцентуації прислівників в українській мові // Мовознавство. – 1995. – № 6.

- 5.Грещук В.В. До питання про словотвір прислівників на -о // Мовознавство. – 1990. – № 2.
- 6.Кучеренко І.К. Класифікація прислівників за значенням // Українська мова в школі. – 1954. – № 6.
- 7.Муқан Г.М. Морфологічна будова і способи творення прислівників // УМЛШ. – 1983. – № 10.
- 8.Німчук В.В. Прислівник / Історія української мови: Морфологія. – К., 1978. – С. 342-348.
- 9.Русанівський В.М. Означальні, предикативні і модальні прислівники // УМЛШ. – 1967. – № 4. – С. 22-26.
10. Чапля І.К. Прислівники в українській мові. – Харків, 1960.
Службові частини мови. Вигук
 1. Богдан М.М. Сполучники і сполучні слова як засоби зв'язку частин складнопідрядного речення // УМЛШ. – 1979. – № 1.
 2. Вихованець І.Р. Прийменникова система української мови. – К., 1980.
 3. Гамалій А.П. Загальне поняття про сполучник // УМЛШ. – 1970. № 3.
 4. Герман К.Ф. Критерії розрізнення омонімічних сполучників і сполучних слів // УМЛШ. – 1970. – № 5.
 5. Гальона Н.П. Функції модальних часток // УМЛШ. – 1990. – № 11.
 6. Іваненко З.І. Семантична структура прийменникових конструкцій // Мовознавство. – 1978. – № 3.
 7. Кучеренко І.К. Лексичне значення прийменника // Мовознавство. – 1978. – № 3.
 8. Курносова Н.О. Про знаковий статус вигуків // Мовознавство. – 1990. – № 2.
 9. Мацько Л.І. Інтер'єктиви в українській мові. – К., 1981.
10. Медведєв Ф.П. Система сполучників в українській мові. – Х., 1962.
11. Мельничук О.С. Історичний розвиток функції і складу прийменників в українській мові // Слов'янське мовознавство. – К., 1966. – Т.3. – с.124-194.
12. Николаева Т.М. Функции частиц в высказывании. – М., 1985.
13. Симонова К.С. З історії стверджувальних часток // Мовознавство. 1980. – № 4.
14. Симонова К.С. Категоріальні ознаки та синтаксичні функції часток // УМЛШ. – 1983. – № 7.
15. Симонова К.С. Модальне слово чи модальна частка? // УМЛШ. – 1989. – № 10.

Синтаксис української мови

Базова

1. Бевзенко С.П. Сучасна українська мова. Синтаксис: Навчальний посібник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. К. : Вища школа, 2005. 270 с.
2. Вихованець І.Р. та ін. Граматика української мови. К. : Рад. школа, 1982. 206 с.
3. Вихованець І.Р. Граматика української мови. Синтаксис: Підручник для студентів філологічних факультетів вищ. навч. закладів. К. : Либідь, 1993. 368 с.
4. Волох О.Т. та ін. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Синтаксис. 2-е вид., перероб. і доп. К. : Вища школа, 1989. 334 с.
5. Гуйванюк Н.В., Кобилянська М.Ф. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис: Лабораторний практикум: Навч. посібн. для студ. філологічних факультетів ун-тів. К. : Вища школа, 1989. 254 с.
6. Дудик П.С., Литовченко М.В. Сучасна українська мова: Завдання і вправи [Текст] : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К. : Академвидав, 2007. 264 с.
7. Загнітко А. Український синтаксис : науково-теоретичний і навчальний комплекс; навчальний посібник. Інститут змісту і методів навчання ДДУ. К.; 1996. Ч. I 201 с.; Ч. II. 240 с.
8. Загнітко А. Теоретична граматика української мови : Синтаксис. Донецьк : Дон НУ. 2001. 662 с.

9. Загнітко А.П. Теоретична граматика української мови. Морфологія. Синтаксис. Донецьк : ТОВ «ВКФ «БАО», 2011. 992 с.
10. Заборна М.С. Просте речення. Складні випадки аналізу: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. Тернопіль : Підручники і посібники, 2002. 85 с.
11. Іваницька Н.Л. Синтаксис простого речення. Складні випадки аналізу. К. : Вища школа, 1989. 63 с.
12. Історія української мови: Синтаксис / За заг. ред. А.П. Грищенка. К. : Наукова думка, 1983. 503 с.
13. Кадомцева Л.О. Українська мова: Синтаксис простого речення. К. : Вища школа, 1985.
14. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови. К. : Вища школа, 1995. 312 с.
15. Кобилянська М.Ф., Гуйванюк Н.В. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис. Збірник вправ. К. : Вища школа, 1981. 200 с.
16. Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови: В 2 ч. К. : Рад. школа, 1972. Ч.2. 283 с.
17. Курс сучасної української літературної мови / За ред. Л.А. Булаховського. В 5-ти т. К. : Наукова думка, 1951. Т.2: Українська мова.
18. Ладоня І.О. Українська мова: Навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Вища школа, 2001. 158 с.
19. Лінгвістичний аналіз. Практикум: навчальний посібник. К. : Видавничий центр «Академія», 2005. 255 с.
20. Мойсієнко А.К., Арібжанова І.М., Коломийцева В.В. та ін. Сучасна українська літературна мова: підручник. К. : Знання, 2010. 373 с.
21. Москаленко Н.А., М.М. Фащенко, Ф.П. Смагленко. Сучасна українська літературна мова. Лексичний, фонетичний і граматичний аналіз: Навч. посібник для студ. філол. факультетів ун-тів. Київ – Одеса : Вища школа, 1980. 140 с.
22. Колоїз Ж.В. Малюга Н.М., Явір В.В. Сучасна українська літературна мова: Збірник завдань для лабораторних робіт [Текст] : Посібник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. К. : Знання, 2006. 356с.
23. Ожоган В.М. Синтаксис української мови : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К. : Освіта України, 2009. 332 с.
24. Олійник О.Б., Гребницький Г.М. Українська мова та література: Навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів. К. : Кондор, 2006. 306 с.
25. Олійник О.Б. Сучасна українська мова [Електронний ресурс] : Опорні конспекти. К. : Кондор, 2008. 234 с.
26. Плиско К.М. Синтаксис української мови із системою орієнтирів для самостійного вивчення: Навч. посібник для студентів філологічних факультетів ун-тів та пед. ін-тів. Харків : Вид-во «Основа», 1992. 149 с.
27. Русская грамматика: В 2-х т. Т.2: Синтаксис / Под ред. В.В. Виноградова. М. : Высшая школа, 1980.
28. Плющ М.Я., Леута О.І., Гальона Н.П. Сучасна українська літературна мова. Збірник вправ: Навч. посібник для студ. вузів, що вивч. дисципліну «Сучасна українська мова мова» К. : Вища школа, 1995. 284 с.
29. Плющ М.Я., Леута О.І., Гальона Н.П. Сучасна українська літературна мова. Збірник вправ [Текст] : Навч. посібник для студентів філологічних спеціальностей вищ. навч. закладів. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Вища школа, 2003. 287 с.
30. Плющ М.Я., Грипас Н.Я. Граматика української мови в таблицях [Текст] : Навч. посібник для студентів філологічних спеціальностей вищ. навч. закладів. К.: Вища школа, 2004. 167с.
31. Плющ М.Я. Системна організація граматичної будови української мови. Таблиці. Схеми: навчальний посібник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. К. : Слово, 2015. 264 с.
32. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. 843 с.
33. Синтаксичний аналіз тексту [Текст] // Лінгвістичний аналіз тексту : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / І.М.Кочан. К., 2008. С. 286–314.
34. Слинько І.І. та ін. Синтаксис сучасної української мови. Проблемні питання: Навч. посібник для студентів філол. факультетів пед. ін-тів. К. : Вища школа, 1994. 670 с.
35. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис / За ред. І.К. Білодіда. К. : Наукова думка, 1972. 515 с.
36. Сучасна українська мова. Синтаксис: Підручник для студ. факультету лінгвістики ун-тів / За ред. О.Д. Пономаріва. К.: Либідь, 1994. 256с.
37. Сучасна українська мова: Підручник для студентів гуманітарних спеціальностей вищ. навч. закладів / За ред. О.Д. Пономаріва. 3-те вид., перероб. К. : Либідь, 2005. 488 с.
38. Сучасна українська літературна мова [Текст] : підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів / За ред. М.Я. Плющ. – 7-ме вид., стер. К. : Вища школа, 2009. 430 с.

39. Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Синтаксис [Текст] : Підручник для студентів вищ. навч. закладів. К. : Знання, 2010. 374 с.
40. Сучасна українська літературна мова. Вправи. Завдання: За творами Т.Г. Шевченка [Текст] : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. Г.М. Вокальчук, В.М. Мойсієнка. К. : Видавничий центр «Академія», 2016. 224 с.
41. Терлак З.М. Українська мова. Збірник вправ із синтаксису та пунктуації [Текст]. Львів : Світ, 1999. 224с.
42. Тимченко М.Ф. Сучасна українська мова. Синтаксис простого і складного речення (зразки повного синтаксичного розбору). Методичні матеріали для студентів III-IV курсів спец. «Українська мова і література» з усіма спеціалізаціями денної та заочної форм навчання. Миколаїв, 2011. 48 с.
43. Тоцька Н.І. Українська пунктуація. Практикум: Навч. посібник для студ. філолог. факультетів ун-тів. К. : Вища школа, 1990. 160 с.
44. Ужченко В.Д. Сучасна українська мова. Збірник вправ і завдань: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К. : Вища школа, 2006. 286 с.
45. Українська мова: Енциклопедія. Вид. 3-ге, випр. і доп. К. : Видавництво «Українська енциклопедія» імені М.П. Бажана. 2007. 822 с.
46. Український правопис. Стереотипне видання. – К. : Наук. думка, 1999. – 240 с.
47. Шевчук С.В., Лобота Т.М. Сучасна українська літературна мова: Навч. посібник. 2-ге вид., випр. і доп. К. : Арій, 2008. 384 с.
48. Шитик Л.В. Синтаксичний аналіз. Лінгвістичний аналіз. Практикум : навчальний посібник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. К., 2013. С. 121–191.
49. Шкурятяна Н.Г., Шевчук С.В. Сучасна українська літературна мова: Навч. посібник для студентів педагогічних навч. закладів. К. : Літера, 2000. 284 с.
50. Шкурятяна Н.Г. Сучасна українська літературна мова: Модульний курс: Навчальний посібник для студентів нефілологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. К. : Вища школа, 2007. 823 с.
51. Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищ. навч. закладів освіти. 2-ге вид., доп. К. : Академія, 2010. 408 с.
52. Юшук І.П. Українська мова: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищ. навч. закладів. 4-ге вид. К. : Либідь, 2008. 640 с.

Монографії

- Багмут А.Й., Борисюк І.В., Олійник Г.П. Інтонація як засіб мовної комунікації. К. : Наукова думка, 1980. 243 с.
1. Вихованець І.Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови. К. : Вища школа, 1992. 253 с.
 2. Вихованець І.Р., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Семантико-синтаксична структура речення. К. : Вища школа, 1983. 283 с.
 3. Вінтонів М.О. Актуальне членування речення і тексту : формальні та функційні вияви : монографія / відп. ред. А.П. Загнітко. Донецьк : Донецький нац.Гуцулук ун-т, 2013. 327 с.
 4. Городенська К.Г. Дери́вація синтаксичних одиниць. К. : Наук. думка, 1991. 192 с.
 5. Горяний В.Д. Синтаксис односкладних речень. К. : Вища школа, 1984. 127 с.
 6. Гуцулук Н.В. Формально-семантичні співвідношення в системі синтаксичних одиниць : монографія. Чернівці : Рута, 1999. 336 с.
 7. Дудик П.С. Синтаксис сучасного українського розмовного літературного мовлення. К. : Вища школа, 1973. 212 с.
 8. Дудик П.С. Словосполучення в українській літературній мові. К. : Вища школа, 1998. 136 с.
 9. Загнітко А. Синтаксична синоніміка і синтаксична деривація. Донецьк : Дон НУ. 2003.
 10. Іваницька Н.Л. Двоскладне речення в українській мові. К. : Вища школа, 1986. 166 с.
 11. Іваницька Н.Л. Формально-граматична та семантико-синтаксична структура простого речення. Вінниця, 2004. 94 с.
 12. Кадомцева Л.О. Українська мова: Синтаксис простого речення. К. : Вища школа, 1985. 152 с.
 13. Калита А.А. Актуалізація емоційно-прагматичного потенціалу висловлення : монографія. Тернопіль : Підручники і посібники, 2007. 320 с.
 14. Коваль Л. Семантико-синтаксична основа головного компонента односкладних речень в українській мові : монографія. Вінниця : ТОВ «НПлан-ЛТД», 2015. 316 с.
 15. Кульбабська О.В. Вторинна предикація у простому реченні : монографія. Чернівці : Чернів. Нац. ун-т, 2011. 672 с.

16. Мельничук О.С. Розвиток структури слов'янського речення. К. : Наукова думка, 1966. 226 с.
17. Мірченко М.В. Структура синтаксичних категорій. Луцьк : Вежа, 2001. 340 с.
18. Степаненко М.І. Синтаксична і семантична валентність відносних прикметників у сучасній українській мові: монографія. Полтава : Астроя, 2017. 236 с.
19. Степаненко М.І., Українець Л.Ф., Ніколашина Т.І. Співвідношення семантики і структури в системі мовних одиниць: колективна монографія. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2018. 390 с.
20. Степаненко М.І. Лексична і граматична реалізація предикатів кількості в українській мові: монографія. Полтава : Дивосвіт, 2018. 318 с.
21. Плющ М.Я. Інтонація вставності в українській мові (експериментальні дані). К. : Вища школа, 1976. 157 с.
22. Тимкова В.А. Семантико-синтаксична структура двоскладних речень із предикатами якості в українській мові: монографія. К. : Кондор, 2005. 134 с.
23. Удовиченко Г. Словосполучення в сучасній українській літературній мові. К. : Вища школа, 1968. 226 с.
24. Швець І.Р. Синтаксичні функції інфінітива в сучасній українській літературній мові (Інфінітив у функції другорядних членів речення). Одеса : Вид-во Одеського державного університету, 1972. 58 с.
25. Шрамко Р.Г., Степаненко М.І. Ізофункційні парадигми в системі предикатів стану в українській мові: монографія. Полтава : Астроя, 2017. 284 с.

Журнальні публікації

1. Анікеєнко Ю.А. Функціонально-семантичні параметри експлікаторів розділових відношень зі значенням черговості та сумніву, непевності // Наукові праці : науково-методичний журнал. Вип. 260. Т. 272. Філологія. Мовознавство. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. С. 11–16.
2. Балко М. Інтонація як засіб вираження синтаксичного зв'язку у словосполученні // лінгвістичні студії. 2013. Вип. 26. С. 78–82.
3. Білошицька А. Односкладні речення. Українська мова, 8 клас // Українська мова і література в школах України. 2019. № 1–2. С. 4447.
4. Бойчук Т. Синтаксис і пунктуація простого речення (Тестові завдання) // Дивослово. 2010. № 10. С. 20–23.
5. Бріцин В.М., Жайворонок В.В. Односкладні речення слов'янських мов у функціонально-граматичному та етнолінгвістичному аспектах // Мовознавство. 2003. № 2–3. С. 86–95.
6. Бріцин В.М., Мозгунов В.В. Когнітивні аспекти теорії модальності (на матеріалі східнослов'янського художнього дискурсу) // Мовознавство. 2013. № 2–3. Ч. 128–148.
7. Бріцин В.М. Модальність і предикативність: лінії розмежування і протиставлення // Мовознавство: Науково-теоретичний журнал. 2015. № 2. С. 77–85.
8. Бродовська В., Блакитна Т. Вивчення синтаксису укрупненими частинами // Дивослово. 1994. № 12. С. 32–34.
9. Вихованець І.Р. Навколо проблем предикативності, предикації і предикатності // Українська мова. 2002. № 1. С. 25–31.
10. Вінтонів М. Керування як різновид прислівного синтаксичного зв'язку // Українська мова і література в школах України. – 2017. № 2. С. 3–7.
11. Гнаткович Т. Використання тестових технологій під час вивчення синтаксису простого і складного речення // Українська мова і література в школі. 2008. № 6. С. 15–21.
12. Голоюх В.І. Еліптичні речення з невербалізованим головним членом // Мовознавство. 1987. №1.
13. Голуб Н. Синтаксис простого і складного речення: тренувальні вправи // Українська мова і література в школі. 2016. № 2. С. 15–19.
14. Горголюк Н.Г. Об'єктивна і суб'єктивна модальність: співвідношення понять і термінів. Наукові праці : науковий журнал. Вип. 287. Т. 299. Серія «Філологія. Мовознавство». Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. С. 26–32.
15. Горпинич В.О. Нерозкладні синтаксичні словосполучення в українській мові // УМЛШ, 1988. № 7.

16. Грипас О. Новітній синтаксис в аспекті предикатно-аргументної теорії // Українська мова й література в сучасній школі. 2012. № 5. С. 11–14.
17. Зубко Т.В. Семантична типологія предикатів сприйняття в сучасній українській літературній мові. Наукові праці : науково-методичний журнал. Вип. 260. Т. 272. Філологія. Мовознавство. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. С. 55–60.
18. Єрмакова С.Д. Розмежування простих і складних речень // УМЛШ. 1979. № 5.
19. Іваненко З.І. Односкладні речення як синонімічні паралелі двоскладних // Мовознавство. 1985. № 8.
20. Іваницька Н.Л. Непоширене речення в українській мові // УМЛШ, 1984. №2.
21. Іваницька Н.Л. Синтаксична структура двоскладного речення (Питання формально-граматичного і семантико-граматичного членування) // УМЛШ, 1986. № 1.
22. Іваницька Н.Л. Формально-граматичне і семантико-граматичне моделювання структури простого речення // Мовознавство, 1987 №1.
23. Івченко Л.П. Односкладні речення. Урок у 9 класі // Вивчаємо українську мову та літературу. 2011. № 7. С. 16–19.
24. Ісак Н. Словосполучення в курсі шкільного синтаксису // Урок української. 2007. № 11–12. С. 33–36.
25. Кадомцева Л.О. Граматичні форми ускладнення структури простого речення // УМЛШ, 1988. № 2.
26. Караман О. Підготовка студентів до викладання синтаксису в профільній школі // Українська мова і література в школах України. 2015. № 5. С. 24–28.
27. Козачук Г.О. Підмети, виражені словосполученнями // УМЛШ, 1982. № 3.
28. Кучеренко І.К. Логіко-граматична природа речень з узагальнюючими словами при однорідних членах // Мовознавство, 1977. № 6.
29. Кучеренко І.К. Логіко-синтаксична природа речень з однорідними членами // Мовознавство, 1976. № 4.
30. Масицька Т. Особливості синтаксичної залежності в структурі простого речення. Тенденції розвитку української лексики та граматики. Варшава-Івано-Франківськ, 2014. Т. 3. С. 236–249.
31. Мецлер А.А. Роль вставних конструкцій в організації комунікативно-інформаційного членування тексту // Мовознавство, 1986. № 6.
32. Надточий В. Синтаксис як вчення про відношення (Методичні поради щодо синтаксичного розбору різних видів складних речень) // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. 2009. № 10. С. 96–100.
33. Островська Л.С. Вираження темпоральної семантики атрибутивними конструкціями. Наукові праці : науково-методичний журнал. Вип. 260. Т. 272. Філологія. Мовознавство. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. С. 81–86.
34. Островська Л.С. Інфінітив у системі атрибутивних відношень. Наукові праці : науковий журнал. Вип. 282. Т. 294. Серія «Філологія. Мовознавство». Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. С. 63–67.
35. Островська Л.С. Залежність формально-граматичної організації простого речення від інтонаційних характеристик. Наукові праці : науковий журнал. Вип. 303. Т. 315. Серія «Філологія. Мовознавство». Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. С. 24–29.
36. Потеха Л.І. Складні випадки розмежування додатка і обставин // УМЛШ, 1983. № 8.
37. Розробка з української мови для 9 класу 12-річної школи (І семестр. Вивчення синтаксису й пунктуації на засадах дослідницького підходу) // Бібліотечка «Дивослова». 2009. № 6: Розробки уроків з української мови для 9 класу 12-річної школи. І семестр. Вивчення синтаксису й пунктуації на засадах дослідницького підходу. 64 с.
38. Розробки уроків з української мови для 9 класу 12-річної школи (ІІ семестр) // Бібліотечка «Дивослова». 2009. № 11: Розробки уроків з української мови для 9 класу 12-річної школи. ІІ семестр: Вивчення синтаксису й пунктуації на засадах дослідницького підходу. С. 2–64.
39. Романовська Ю.Ю. Семантичні особливості вставних предикативних одиниць // УМЛШ, 1985. № 2.
40. Слинко І.І. Парадигматика простого речення // Мовознавство, 1980. № 3.
41. Слинко І.І. Речення із звертаннями, вставними словами, відокремленими другорядними членами // УМЛШ, 1980. № 2.

42. Слинько І.І. Чи є односкладні речення // УМЛШ, 1980. № 3.
43. Явір В.В. Складні випадки визначення членів речення, виражених словосполученням // УМЛШ, 1986. № 5.
44. Яворська С. Перевірка навчальних досягнень із синтаксису простого речення як засіб розвитку критичного мислення учнів // Українська мова і література в школах України. 2018. № 12. С. 42–46.
45. Ясак Т. Застосування комп'ютерно зорієнтованих засобів навчання на етапі узагальнення і систематизації знань із синтаксису української мови в 11 класі профільної школи // Українська мова й література в сучасній школі. 2012. № 2. С. 35–39.
46. Ясак Т. Мультимедійні дидактичні засоби навчання синтаксису української мови // Українська мова і література в школах України. 2014. № 7–8. С. 23–28.

Сич В. Ф. Односкладні речення в українській мові / Українська філологія: теоретичні та методичні аспекти [Текст] : зб. вибраних наук. пр. / МОН України, ЧНУ ім. Б. Хмельницького. - Черкаси : Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2014. С. 123-137

Радзівська Т. В. Сучасний український есеїстичний текст та його складники (на матеріалі публікацій Євгена Сверстюка) Мовна особистість: лінгвістика і лінгводидактика [Текст] : матеріали доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Черкаси, 18-19 жовтня 2018 р. Вип. 4 / М-во освіти і науки України, Київський нац. лінгвіст. ун-т, Черкаський нац. ун-т. - Київ : Гордієнко Є. І., 2018. - 285 с. С. 129-133

Електронні ресурси

Підручники

1. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови [Електронний ресурс] / С. П. Бевзенко. – К. : Вища шк., 1991. – 231 с. – Режим доступу : <http://uareferats.com/index.php/book/details/231>.
2. Безпояско О.К. та ін. Граматика української мови. Морфологія: Підручн. для студ. філол. фак. вузів [Електронний ресурс] / О.К. Безпояско, К.Г. Городенська, В.М. Русанівський. – К. : Либідь, 1993. – 336 с. – Режим доступу : http://1576.ua/uploads/files/5573/Bezpoiasko_Hramatyka_ukr_movy_Morfolohiia_1993.jpg.
3. Горпинич В.О. Морфологія української мови [Текст] :Підручник для студентів вищих навч. закладів [Електронний ресурс] / В.О. Горпинич. – К.: Академвидав, 2004. – 336 с. – Режим доступу : <http://fs169.www.ex.ua/get/688943faa601b442b9208be00999ac98/24126610/Gorpunuch%20V.%20Morfologija%20ukrajins%60koji%20movu.pdf>
4. Грещук В. Сучасна дериватологія : деякі підсумки й перспективи / В. Грещук. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Mv/2009_8/14.pdf 2. Клименко Н. Ф., Карпіловська Є. А., Карпіловський В. С., Недозим Т. І. Словник афіксальних морфем української мови / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська, В. С. Карпіловський. – К., 1998. – Режим доступу : http://lib.movahistory.org.ua/Slov_afiksalnykh_morfem.pdf 3. Ковтун І. М. Морфеміка. Словотвір. Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації позааудиторної самостійної роботи студентів. – Режим доступу : <http://zavantag.com/docs/1821/index-12639-1.html>
5. Електронний підручник з сучасної української мови (Словотвір. Морфологія) [Електронний ресурс] / [наук. керівник Н. П. Дарчук]. – Режим доступу : <http://linguist.univ.kiev.ua/WINS/pidruchn/index.htm>
7. Електронний підручник з української мови (фонетика, лексика, морфеміка, словотвір, морфологія, синтаксис, стилістика). – Режим доступу : <http://www.mova.info/pidruchn.aspx>
8. Кобилянський Б.В. Діалект і літературна мова [Електронний ресурс] / Б. В. Кобилянський. – К.: Рад.шк., 1960. – 276 с. – Режим доступу : http://grinch-home.at.ua/load/pidruchniki_z_ukrajinskoji_movi/dialektologija/23

9. Козленко І. Систематизація базових термінів сучасної морфології. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Um/2009_39.pdf
10. Матвіяс І. Г. Українська мова і її говори [Електронний ресурс] / І. Г. Матвіяс. – К. : Наукова думка, 1990. – 169 с. – Режим доступу : <http://www.twirpx.com/file/232629/>.
11. Плющ М. Я. Граматика української мови : У 2 ч. Ч. 1. Морфеміка. Словотвір. Морфологія : Підручник / М. Я. Плющ. – К. : Вища школа, 2005. – Режим доступу : http://lib.mdpu.org.ua/load/Library/plush_gramatika_ukr_movi.pdf
12. Плющ М.Я. Граматика української мови. У 2-х частинах: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищ. навч. закладів. Ч.1. Морфеміка. Словотвір. Морфологія [Електронний ресурс] – К.: Вища школа, 2005. – 286 с. – Режим доступу : www.ex.ua/14316707
13. Словники України онлайн : словозміна, синонімія, фразеологія [Електронний ресурс]. – Режим доступу до словн. : <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>.
14. Словничок таємної мови лірників та шаповалів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://litopys.org.ua/rizne/lirn.htm>.
15. Сучасна українська літературна мова : морфологія / за заг. ред. акад. АН УРСР І. К. Білодіда [Електронний ресурс]. – К. : Наук.думка, 1969. – 583 с. – Режим доступу : <http://lucl.kiev.ua/index.php/elektronna-bibiloteka/novi-nadkhodzhennya-elektronnikh-knig/24-bilodida-i-k-suchasna-ukrajinska-literaturna-mova-morfologiya>.
12. Електронний підручник з української мови (фонетика, лексика, морфеміка, словотвір, морфологія, синтаксис, стилістика) <http://www.mova.info/pidruchn.aspx>
13. Загнітко А. Український синтаксис: теоретико-прикладний аспект. – Донецьк, 2009. – 137 с http://www.ukrajinistika.edu.rs/preuzimanje/UKR_sintaksis.pdf
14. Загнітко А.П. Теорія сучасного синтаксису: Монографія. Вид. 2-ге, виправл. і доп. – Донецьк : Дон НУ. – 2007. – 294 с. http://www.ukrajinistika.edu.rs/preuzimanje/zagnitko_a_teoriya_suchasnogo_sintaksisu.pdf
15. Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови. – К.: Academia, 2004. – 356 с. <http://dspace.nua.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/939/1/SUM.pdf>
16. Г. В. Купрікова. Сучасна українська мова. Синтаксис: Навчальний посібник для студентів гуманітарних факультетів вищих навчальних закладів. – Харків, 2015. – 96 с. <http://dspace.nua.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/939/1/SUM.pdf>
17. Синтаксис української мови: навчально-методичний комплекс / укл. О. В. Дуденко. – Умань, 2015. – 208 с. http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/bitstream/6789/3389/1/sintaxis_komplex_15.pdf

Журнали

1. Мовознавство: науково-теоретичний журнал Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні та українського мовно-інформаційного фонду НАН України. – Режим доступу : www.movoznavstvo.org.ua/
2. Українська мова і література в школі: науково-методичний журнал – Режим доступу : http://www.undip.org.ua/news/fahovi_detail.php?ID=372

Інші ресурси

1. Волинь філологічна: текст і контекст. Західнополіський діалект у загальноукраїнському та всеслов'янському контекстах: Зб. наук.пр. – Вип. 4 [Електронний ресурс] / Упорядкування Г. Л. Аркушина. – Луцьк: РВВ “Вежа” Волин.держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2007. – 428 с. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vftk/2007_4.pdf

2. Куриленко В. М. [Інструкційна програма з питальником для збору лексики тваринництва \[Електронний ресурс\] / В. М. Куриленко. – Глухів, 1978. – 34 с. – Режим доступу : <https://docs.google.com/viewer?a=v&pid=sites&srcid=ZGVmYXVsdGRvbWFpbnxkaWFsZWNoY2xvZ3xneDo1MGY4NDQ4ODkzNzQ2Mzcz>](https://docs.google.com/viewer?a=v&pid=sites&srcid=ZGVmYXVsdGRvbWFpbnxkaWFsZWNoY2xvZ3xneDo1MGY4NDQ4ODkzNzQ2Mzcz)

3. Маньковська Т. О. Проблеми лінгвоукраїністики в науковій спадщині Проблеми лінгвоукраїністики в науковій спадщині Ватрослава Ягича : [монографія] [Електронний ресурс] / Тетяна Маньковська. – Тернопіль: Джура, 2007. – 228 с. Вступ – Режим доступу : http://lib.npu.edu.ua/full_txt/MANLIN-2007/st%201-6.pdf.

4. Никончук М.В., Никончук О.М., Мойсієнко В.М. Поліська лексика народної медицини та лікувальної магії [Електронний ресурс]. – Житомир, 2001. – 147 с.– Режим доступу : <http://www.twirpx.com/file/826793/>

5. Словотвір української мови: науково-допоміжний бібліографічний показник [Електронний ресурс] / Наукова бібліотека Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ «Криворізький національний університет» ; упоряд. О. А. Дікунова, зав. інформаційно-бібліографічного відділу ; за ред. Г. М. Віняр, канд. філол. наук, директора бібліотеки. – Кривий Ріг, 2012. – 36 с. – Режим доступу : kdrp-library.ucoz.ru/.../slovotvir_ukrajinskoji_movi.doc

6. Способи словотворення – Режим доступу : <http://westudents.com.ua/glavy/10891--6-sposobi-slovotvorennja.html>

7. Бібліографія з синтаксису
https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/128817/Books_2010_2019_018-2013-1_27.pdf?sequence=1

7.

Словники

1. Аркушин Г.Л. Словник західнополіських говірок: У двох томах [Електронний ресурс] / Григорій Аркушин. – Луцьк: Ред.-вид. відд. «Вежа» Волин, держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2000. – Т. : А–Н., XXIV + 354 с. – 1 – 380, Том 2 – 459 – Режим доступу : <http://www.ex.ua/97318360>.
2. Багатомовний словник (перекладний) – Режим доступу : <http://www.slovnyk.org>
3. «Великий тлумачний словник сучасної української мови онлайн». У словнику представлено активну лексику української літературної мови, терміни, номенклатурні та складноскорочені слова, слова історичного фонду. – Режим доступу : <http://www.slovnyk.net>
4. Гуйванюк Н. Словник буковинських говірок [Електронний ресурс]. – Чернівці: Рута, 2005. – 688 с.– Режим доступу : <http://www.twirpx.com/file/1060735/>
5. «Лінгвістичний портал». Найпопулярніші розділи: «Чотиримовний науковий словник», «Перекладач», «Словники», «Відкритий словник», «Електронний підручник з української мови» (фонетика, лексика, морфеміка, словотвір, морфологія, синтаксис, стилістика). – Режим доступу : <http://www.mova.info/>
6. Освітньо-інформаційний ресурс «Український центр». В розділі «Українська бібліотека» – електронні книги українською мовою, наукові праці, біографії, статті, народна творчість. – Режим доступу : <http://www.ukrcenter.com>

7. Сайт «Cybermova». Посилання на ресурси і програми, присвячені українській мові. Розмаїття українських словників та інших ресурсів для перекладу, навчання в мережі Інтернет. – Режим доступу : <http://cybermova.com/index.ua.htm>
 8. Сайт «Український правопис», присвячений мовним питанням. – Режим доступу : <http://pravopys.vlada.kiev.ua>
 9. Словник українських говірок Карпатського регіону: пояснення та походження слів [Електронний ресурс] / Укл. Д. П. Савчук; Передмова М. Д. Павлюка. – Київ; Косів: Писаний Камінь, 2012. – 154 с. – Режим доступу : <http://www.twirpx.com/file/1245614/>
 10. [Словник української мови Бориса Грінченка](http://hrinchenko.com/) – Режим доступу :
 11. Словники України – Режим доступу : <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua>
 12. Словник.net – Режим доступу : <http://www.slovnyk.net>
 13. Словник іншомовних слів (Metaseek) – Режим доступу : <http://www.pcdigest.net/ures/book/sis.shtml>
 14. Російсько-український (академічний) словник (1924 – 33 pp.) – Режим доступу : <http://r2u.org.ua/>
 15. Російсько-український словник сталих виразів [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://stalivrazy.org.ua>
 16. <http://dict.linux.org.ua/>
 17. Українська мова. Енциклопедія [Електронний ресурс]. – К., 2000. – Режим доступу : <http://izbornyk.org.ua/ukrmova/um.htm>
 18. Український правопис [Електронний ресурс] / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. – К. : Наук.думка, 2007. – 288 с. <http://www.madslinger.com/mova/pravopys-2007>
 19. Український правопис. – К. : Наук.думка, 2015. – Режим доступу : <http://izbornyk.org.ua/pravopys/pravopys2015.htm>
 20. [Українська мова \[Електронний ресурс\]. – Режим доступу :](http://ukrainskamova.narod.ru)
 21. Шило Г. Наддністрянський регіональний словник. – Львів – Нью-Йорк, 2008. – Режим доступу : <http://www.twirpx.com/file/793175/>
 22. Українська мова. Енциклопедія. – К., 2000. <http://izbornyk.org.ua/ukrmova/um.htm>
 23. Український правопис-2015 <http://izbornyk.org.ua/pravopys/pravopys2015.htm>
 24. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. — К. : Наук.думка, 2007. — 288 с. <http://www.madslinger.com/mova/pravopys-2007>
 25. [Українська мова \[Електронний ресурс\]. – Режим доступу :](http://ukrainskamova.narod.ru)
 26. Словники України <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua>
 27. Словник.net <http://www.slovnyk.net>
 28. Російсько-український словник сталих виразів <http://stalivrazy.org.ua>
 29. Багатомовний словник (перекладний) <http://www.slovnyk.org>
- 4. Форма підсумкового контролю успішності навчання:** Граматика української мови (Основні поняття граматики; морфонологія; словотвір; морфологія: іменні частини мови): залік (3 семестр);
- Морфологія (дієслово, прислівник, станівник, модальник, службові частини мови, вигук): іспит (4 семестр).

5. Засоби діагностики успішності навчання: Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів з дисципліни «Сучасна українська літературна мова» здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складати конспект рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал